

Qasırğalarla savaşan dəniz sevdalısı - Xəzəri fəth etmiş qəhrəman neftçi Bu gün İsrafil Hüseynovun 90 yaşı tamam olur

İlham Rəsulova

- Ay qızım, Sona, İsrafil gəldimi?
- Yox Həfizə ana, narahat olma, gələr.
- Dənizdə tufan var, nece narahat olmayım.
Üyəyim dinclik tapırmı. Sənət tapdı özüne. Gündü
güzərəni dənizdə, küləyin, tufanın içində keçir...

Hafizə ananın da, Sona xanımın da ömrünün
çoç hissəsi tufanlara döyüşən bu qəhrəman
üçün nigaranlıq çəkməklə keçdi. O isə nə firtinə
lara baxdı, nə qasırğalara. Deniz onun ilk ve
əvəzolunmaz mehbəbbəti idi. Bu gün dənizi öz
əməyi ile cilovlamış, özüne tabe etmiş o dəniz
tanrısının doğum günüdür. Yaşasayıd, 90 yaşını
qeyd edəcəkdi. Amma qismət olmadı. 55 illik
ömrüne nələr siyidra bildi, nələr...

Ela insan var 25 yaşında ölü, 75 yaşında
dəfn edilir. Boş, mənasız ömrü sadəcə həyatda
məvcud olmaqdan ibarət olur. Yaşayır ve ölü.
Nə sağlığında kimse onun fərqlində olur, nə də
ölümü kimse təsirləndirir. Elə insanlar da var ki,
sağlığında efsanədir. Adı yaşadığını eli, obanı
şərəfləndirir, evinin yox, elinin balası, qalası olur.
Görkəmləri neftçi, qazma ustası, Sosialist Əməyi
Qəhrəmanı, Azərbaycan Dövlət Mükafatı, "Lenin
Ordeni" laureati, 2 çağırış SSRİ Ali Sovetinin
deputati İsrafil Hüseynov kimi. Haqqında uzun-
uzadı danışmadan önce, bir kəlməyle "Güneşli"
yatığının keşfinin İsrafil Hüseynovun adıyla bağlı
lı olduğunu demək yetərli olarmış?

O, 1931-ci il dekabrın 4-də Mehri rayonunun
Nüvədi kəndində dünyaya gelmişdi. Adını daşı-
diği babası İsrafil kişi öz mərdiliyi, el təessübü
çəkməsi ilə ad qazanmış, 1917-18-ci illerde er-
menilərin hücumu zamanı onlara qarşı mübari-
zə aparmışdı. İsrafil Hüseynovun atası Sami ki-
şi keçmişde varlı olduğuna görə, yeni qurulmuş
Sovet hökumətinin repressiyasına tuş geleceyi-
ni bilir və buna görə, 1937-ci ilde Nüvədindən
Gəncəye köçür. İsrafil Hüseynov Gəncəde bö-
yükür, təhsil alır. Gəncədə Dəməryolu məktəbi-
nin 7-ci sinifini bitirib, üz tutur Bakıya Neft Tex-
nikumuna. Elə bununla da ömrünü neft sahəsi-

ne, dənizə bağlayır. 1957-ci ildə neft texnikunu
başa vuran gənc İsrafil Neft Daşlarında
işə göndərilir. "Gürgan-neft" Mədənler idarəsin-
də fehə kimi iş heyatına atılan gənc kadr, çox
az zaman içerisinde öz zəhmətkeşliyi ilə kollektivin
sevgisini qazanır, qazmacı, texnik, istehsalat
şöbəsində mühəndis, baş mühəndis və
nəhayət burq usta kimi ad qazanır. Əmək
fealiyyətində qazandığı uğurlar nəticəsində
1969-cu ildə Azərbaycan SSR Ali Soveti Reya-
set Heyətinin qərarı ilə adı Respublikanın "Şə-
ref kitabı"na yazılır. 1970-ci ildə "Leninin ana-
dan olmasının 100 illiyi" medali, 1972-ci ildə
"Lenin ordeni" ilə təltif olunur. Adı məşhur neft-
çi kimi dildən-dilən gəzen İsrafil Hüseynov qazan-
diği bütün uğurlarla qane olmur, ali təhsilin
önəmini anlaysı, təcrübəsini ali təhsilə möh-
kəmlədir, 1972-ci ildə Neft və Kimya İnstitutu-
na qiyabi şəkilə başa vurur. 60-70-ci illərdə
neftçi peşəsinə göstərilən dərin hörmət İsrafil
Hüseynovun həyatına işq tutur, o zaman ölkə-
ye rəhbərlik edən Heydər Əliyevin qayğısının
onun həyatında xüsusi rolu olur.

1972-ci ildə böyük mailliğ dərəcəsi ilə neft
quyusunu qazmayı bacaran ustaya Azərbaycan
SSR Dövlət Mükafatı, 1975-ci ildə "Azərbaycan
SSR Neft usta" adı verilir. İ.Hüseynov briqada-
si, açıq dənizdə işləyərək ölkə praktikasında ilk
dəfə olaraq 2040 metr derinliyi olan quyunu nə-
zərdə tutulduğundan 69 gün əvvəl təhvil verir.
Quyunun kommersiya sürəti plana görə 290,5
m/dəz-ay, normaya görə 365,9 olsa da 496,9
m/dəz-ay təşkil etdi. Bu, mali qazmada Avropa
rekordu idi.

1977-ci ildə ona ikinci Lenin Ordeni, daha

sonra Sosialist Əməyi Qəhrəmanı fəxri adı veri-
lir. Bu, o zaman SSRİ-də ən yüksək fəxri adı sa-
yıldır. O, yalnız əmək fealiyyəti ilə məşhəl ol-
mur, ölkənin ictimai-siyasi həyatında da yaxın-
dan iştirak edirdi. Onun fədakar əməyi, zəhmət-
severliyi, qazandığı şöhrətə baxmayaraq, sadə-
liyi, eyni zamanda, yüksək intellekti Heydər Əli-
yevin diqqətindən yayınmamışdı. Ümumiyyətlə,

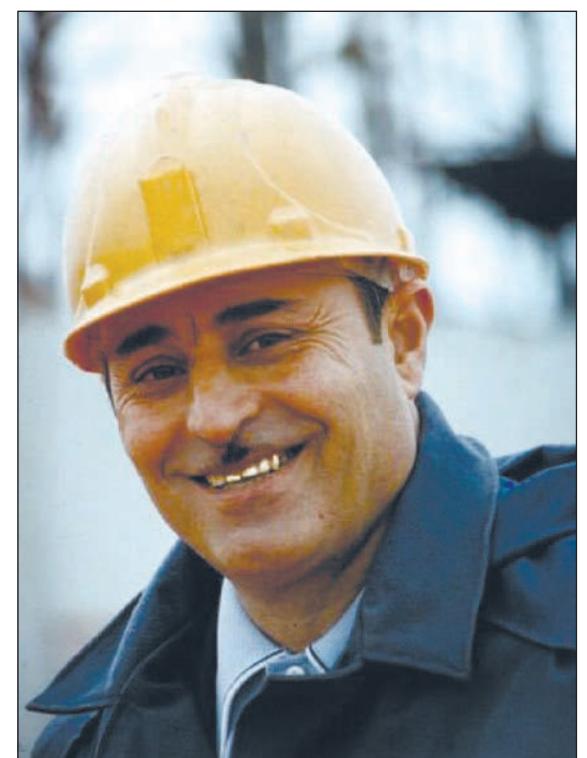
si İşçiləri Həmkarlar ittifaqının sedri se-
çilməsi barədə təklif irəli sürürlər. Neftçilə-
rin dərdini, qayğılarını burq ustasından
daha yaxşı kim bilə bildər?

Heydər Əliyev İsrafil Məmmədovun 3
otaqlı mənzildə ata-anasının qardaşının
ailesi ilə birlikdə yaşadığını öyrənen ki-
mi, dərhal onun mənzil şəraitinin yaxşı-
laşdırılması barədə göstəriş verir. İsrafil
Hüseynov xəber göndərir ki, balkonlara
çoxlu dibək gülü assın, gelib özü baxa-
caq. "Atam hələ mənzil köcməmiş ra-
yondan qara torpaq gətirdirdi, dibəkklə-
rə güllər əkib, balkonlara asdır". İsrafil
Hüseynov ömrünün sonuna qədər Heydər
Əliyev haqqında böyük hörmət və
rəğbətlə danişirdi.

Gülnarə Hüseynova sonralar Milli
Məclisin Mətbuat Xidmətində çalışarken
kənənə Milli Məclisin iclaslarından birində
iştirak etmiş Ümummilli Liderə yaxınlaş-
mış, tanışlıq verərək İsrafil Hüseynovun
qızı olduğunu bildirmişdi. Heydər Əliyev
Gülnarə xanım bağırina basmış, "Sen
mənim de qızımsan" deyərək, İsrafil Hü-
seynovun barədə xoş sözərə söylemişdi.

İsrafil Hüseynov 4 çağırış Bakı şə-
her Sovetinin, 2 çağırış SSRİ Ali Soveti
nin deputati seçilmiş, SSRİ Sülhü Müda-
fiə Komitəsinin sədr müavini olmuşdu.
Tez-tez xərçənlərə saferlərə gedir,
müstəlif beynəlxalq tədbirlərdə iştirak
edirdi. Gözəl danişmaq və dinləmək qabiliyyəti
var idi.

Dənizlərdə tufanlara sinə gəren bu
qəhrəman əslində həm də romantik tə-

Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycana bi-
rinci rəhbərlik etdiyi dönenlərdə zəhmətkeşlər
arasında çox olur, işinə can yandıran insanları
yüksek qiymətləndirirdi. Heydər Əliyev İsrafil
Hüseynova çox isti münasibət besləyirdi.

Qızı Gülnarə xanım xatirelərində bildirib ki,
bir gün evlərinə zəng gelir. Bildirilir ki, Heydər
Əliyev deniz buruqlarına baş çəkəcək, bu səfər-
de İsrafil Hüseynovun da yanında olmasını isteyib.
İsrafil Hüseynov böyük məmənuniyyətlə dahi
rəhbəri müşayiət edir. Aralarında keçən səhəbat
zamanı Heydər Əliyev İsrafil Hüseynovdan hər
hansı bir ehtiyacın olub-olmadığını sorur. O
isə özü üçün deyil, neftçilərin mənafeyi üçün istəyin
dile getirir. Fəhlələri neft daşlarına daşın-
maq üçün vertolyot ayrılmamasını xahiş edir. Heydər
Əliyev bu xahişin nəzərə alır. Çok keçmir ki,
öləke başçısı neft ustasının Neft və Qaz Şəhəri-

bietə malik idi. Rus və Azərbaycan dillerində
şəirlər də yazırı. Qayğıksə ata və gözəl ailə
başçısıydı. Övladları Gülnarə, Gülsən, Rövşən
və Elmiranın təbəyəsini ömür, gün yoldaşı Sona
xanıma həvalə eləmişdi. Evdə az tapılındı.
Amma tapşırılmışdı ki, hər sefərdə döñəndə qapı-
pını üzüne mütləq Sona açısnı.

Dənizdə çalışarkən astma xəstəliyi tapmışdı.
Heç kim bu nər cüssəli, dəmir kimi adamın 55
yaşında həyata veda edəcəyini inanmamışdı.
Əslində, dünəndə ayrılan sadəcə cismiydi.
Adı sevgiyle, xoş xatirələrde anılanlar olmuşurlar.

Ölümündən sonra adını ebdəlişdirmək
fürsətini böyük neft tankerlərindən birinə "İsrafil Hü-
seynov" adı verildi. Deniz onun sevgisiydi, sev-
gilisiydi. Kim bilir, belkə də ruhu hələ də bu gə-
miliyə birlikdə yenidən dalğalarla güleşir, tufan-
lara savaşır, dənizə qovuşmaq üçün can atır.

